

§ 7.3.21 Energie

Artikel 7.74a (regionale energie-infrastructuur)

Een omgevingsplan dat voorziet in een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling houdt rekening met eventuele effecten op de regionale energie-infrastructuur.

Artikel 7.75 (aanwijzing en geometrische begrenzing locaties windenergie)

Locaties voor windenergie zijn de locaties waarvan de geometrisch begrenzing is vastgelegd in bijlage II.

Artikel 7.76 (windenergie)

1.

Een omgevingsplan laat windturbines alleen toe binnen de locaties voor windenergie.

2.

In het omgevingsplan kan de begrenzing van de in het eerste lid bedoelde locaties worden aangepast, waarbij rekening wordt gehouden met de lokale omstandigheden, ten behoeve van:

- a. de inpassing van de windenergielocatie in de omgeving;
- b. de uitbreiding van de windenergielocatie.

3.

In afwijking van het eerste lid kan een omgevingsplan voor een gebied buiten het bestaand stads- en dorpsgebied kleine windturbines met een ashoogte tot 15 m toelaten en kan een omgevingsplan voor een gebied binnen het bestaand stads- en dorpsgebied of voor locatie binnen het glastuinbouwgebied, bedoeld in artikel 7.53, eerste lid, kleine en middelgrote windturbines met een ashoogte tot 45 m toelaten, voor zover dat passend is bij de lokale situatie.

4.

Een omgevingsplan dat een bouwactiviteit toelaat voor een windturbine en andere bouwwerkengericht op de opwekking van energie uit wind houdt rekening met de sloop van de bouwwerken na het beëindigen van die opwekking. Daarbij wordt zoveel mogelijk ingezet op hergebruik van de grondstoffen en materialen.

Artikel 7.76a (zonnevelden)

1.

Dit artikel is van toepassing op een nieuw zonneveld buiten bestaand stads- en dorpsgebied.

2.

Voor zover een omgevingsplan van toepassing is op een nieuw zonneveld, laat het omgevingsplan dit alleen toe op de volgende locaties:

- a. agrarische bouwblokken;
- b. locaties waaraan de functie verkeersinfrastructuur is toegedeeld;
- c. voormalige stortplaatsen, slibdepots, waterbassins en spaarbekkens;
- d. glastuinbouwgebied, mits aangetoond is dat geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de omvang en de bruikbaarheid van het glastuinbouwgebied

e. een locatie waar een andere stedelijke functie is toegedeeld, maar waar die functie nog niet is gerealiseerd of waar een combinatie met zon mogelijk is

f. een windturbinepark

3.

In afwijking van het tweede lid kan een omgevingsplan in zoekgebieden voor zon uit Regionale Energie Strategieën die door Provinciale Staten zijn vastgesteld zonnevelden toelaten mits het zoekgebied verder is uitgewerkt en Gedeputeerde Staten hebben ingestemd met de in het kader van de Regionale Energie Strategieën uitwerking van de zoekgebieden.

4.

Het omgevingsplan dat voorziet in het toelaten van een nieuw zonneveld, als bedoeld in het tweede en derde lid, bevat een motivering over:

a. de locatiekeuze;

b. de manier waarop een bijdrage wordt geleverd aan het behouden en versterken van de biodiversiteit en een zorgvuldige landschappelijke inpassing;

c. het combineren met andere relevante opgaven zijn betrokken.

5.

Een omgevingsplan dat voorziet in het toelaten van een nieuw zonneveld, als bedoeld in het tweede lid, onder d, e en f, en derde lid, verzekert dat er voor het zonneveld:

a. beoordelingsregels worden opgenomen/ voorwaarden worden gesteld over de instandhouding te nemen inrichtingsmaatregelen op het gebied van de ruimtelijke kwaliteit, landschappelijke inpassing en het bevorderen van de biodiversiteit;

b. een gebruikstermijn van maximaal 25 jaar is;

c. regels worden verbonden voor de verwijdering van het zonneveld na beëindiging van het gebruik, waarbij wordt bepaald welke onderdelen van de bij aanleg en het gebruik van het zonneveld gerealiseerde versterking van de ruimtelijke kwaliteit en biodiversiteit in stand worden gehouden;

d. er wordt ingezet op het zo veel mogelijk hergebruiken van grondstoffen en materialen bij het ontmantelen van het zonneveld.

Toelichting

I. Artikelsgewijs

[wijziginstructie: na het kopje § 7.3.21 Energie wordt de toelichting over Artikel 7.74a ingevoegd]

Artikel 7.74a (regionale energie-infrastructuur)

Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen impact hebben op de beschikbare capaciteit van regionale infrastructuur. Hieronder verstaan we bovengemeentelijke voorzieningen in de elektriciteitsinfrastructuur, warmte-infrastructuur, infrastructuur voor duurzame gassen en CO₂.

Met name op het elektriciteitsnetwerk is in toenemende mate sprake van krappe aansluitcapaciteit of netcongestie. Ontwikkelingen met een substantieel beslag op deze infrastructuren kunnen daarom leiden tot congestie en daarmee mogelijk indirect impact hebben op andere ruimtelijke ontwikkelingen in de regio.

[wijziginstructie: de toelichting over Artikel 7.76 wordt vervangen door onderstaande tekst]

Artikel 7.76 (windenergie)

De provincie biedt ruimtelijke mogelijkheden voor windenergie. Voor windenergie is het Nationaal Energieakkoord akkoord uitgewerkt in een bestuursakkoord tussen Rijk en provincies over de realisatie van 6000 MW windenergie in Nederland, waarvan 735,5 in Zuid-Holland. De aangewezen locaties zijn vastgelegd in de Omgevingsverordening op kaart 16. Provinciale Staten hebben over de zeven RES-regio's een besluit genomen en deze vastgesteld als strategische verkenning.

Met het oog op de verwachte klimaatveranderingen en energieschaarste is het voorzien in een groter aandeel duurzame energie urgenter geworden. Het bieden van ruimtelijke mogelijkheden voor windenergie is daarbij van groot belang.

Naast de bevoegdheid rond de omgevingsvergunning heeft de provincie uit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening en zorgvuldig ruimtegebruik (ruimtelijke kwaliteit) een belang bij de afwegingen van (grotere) windturbines.

Mede door de omvang en invloed op de ruimtelijke kwaliteit en het landschap van moderne windturbines is het van belang een zorgvuldige en bovenregionale afweging op provinciaal niveau te maken over de locatiekeuze. De provincie wil grote turbines geconcentreerd plaatsen in daarvoor geschikte gebieden en versnippering over de hele provincie voorkomen

De ruimtelijke uitgangspunten zijn daarbij dat windenergie passend is langs grootschalige infrastructuur (snelwegen), op grote bedrijventerreinen of op de grote scheidslijnen tussen land en water. Windturbines plaatsen we 'daar waar het waait' (denk aan kustgebieden), 'daar waar energie gevraagd wordt' (denk aan industrie) en 'daar waar ze aan kunnen sluiten bij grote landschappelijke structuren' (grootschalige overgangen land-water, grote lijnvormige (infra)structuren (havengebied)).

De voorkeur wordt gegeven aan enkelvoudige lijnopstellingen en clusters, in samenhang met en evenwijdig aan de betreffende infrastructuur en scheidslijnen.

Bestaande opstellingen van grote windturbines kunnen ter plaatse worden vervangen en -binnen de in de verordening opgenomen voorwaarden- opgeschaald worden.

In het bestemmingsplan kan de begrenzing van deze locaties worden aangepast d.w.z. verschuiven of vergroten ten opzichte van de geometrisch bepaalde locatie op kaart 16 en deze aanpassing betreft een maximale verdubbeling van de bestaande locatie. De ruimtelijke uitgangspunten, het meewegen van andere belangen waaronder voor omwonenden en de omgeving, en landschappelijke inpassing zijn hierop van toepassing. In Zuid-Holland leggen GS de bevoegdheid bij de gemeente als voldoende verzekerd is dat de gemeente zich inzet voor de ontwikkeling van windenergie. Daarvoor worden overeenkomsten gesloten. Private partijen zijn aan zet voor initiatieven tot plaatsing van windturbines.

In het kader van deze herziening is in dit ontwerp een voorstel voor de aanpassing van artikel 7.76 van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (bij inwerkingtreding van de Omgevingswet) voorgesteld. Met de aanpassing van dit lid wil de provincie duidelijker zijn over de omvang van de mogelijke uitbreiding van bestaande locaties voor windenergie.

Met deze regel in de verordening wordt ruimte geboden om uitbreiding van bestaande locaties mogelijk te maken en daarmee ruimte te bieden om het aandeel opwek van windenergie te kunnen vergroten. In de huidige voorstellen is opgenomen dat de uitbreiding niet meer kan zijn dan een verdubbeling van de huidige vastgestelde windlocaties op kaart 16 behalve windpark Spui. De provinciale criteria en uitgangspunten, voor onder meer landschappelijke inpassing, ruimtelijke kwaliteit, participatie en draagvlak, blijven van kracht.

We willen de zienswijze periode gebruiken om input te krijgen op de precieze formulering en omvang van deze uitbreidingsmogelijkheid en vragen daarom nadrukkelijk input hierop.

Bij de plaatsing van windturbines dienen op projectniveau effecten ten aanzien van onder meer natuur, flora en fauna, bescherming van waardevol cultureel erfgoed, geluid, externe veiligheid, radar, slagschaduw, lichtschildering, vaarwegen en waterstaatswerken, landschappelijke inpassing, netinfrastructuur, watertoets en archeologie te worden onderzocht. Het voorgaande dient in een MER en/of een ruimtelijke onderbouwing te worden vastgelegd.

Het plaatsen van windturbines buiten de locaties voor windenergie is in het omgevingsplan uitgesloten.

Naast de grote windturbines is er in de provincie ruimte voor kleinere windturbines. Turbines met een as-hoogte tot 15 meter mogen binnen en buiten bestaand stads- en dorpsgebied worden geplaatst, mits rekening gehouden wordt met het omringende landschap en de cultuurhistorische, ecologische en recreatieve kwaliteiten. Voor windturbines met een as-hoogte tot 45 meter kan de gemeente daarin haar afwegingen maken vanuit het lokale effect op de energieopwekking en ruimtelijke impact. Indien daarbij provinciale belangen rond landschap, cultuurhistorie, kroonjuwelen, ecologie en recreatie in het geding komen, zal de provincie daarover een zienswijze kunnen indienen. Vooroverleg hierover is daarom aan te bevelen.

Een bestemmingsplan dat een bouwactiviteit toelaat voor een bouwwerk gericht op de opwekking van energie uit wind bepaalt dat bij het beëindigen van die opwekking de bouwwerken worden gesloopt. Daarbij wordt zoveel mogelijk ingezet op hergebruik van de grondstoffen en materialen.

De meeste windturbines worden grondig nagekeken, herkeurd voor een nieuwe draaiperiode en geplaatst in het buitenland of blijven voor een nieuwe periode staan. Niet langer bruikbare molens

gaan een recyclingtraject in, waarbij de bruikbare onderdelen veelal worden ingezet als reserveonderdelen en de andere onderdelen van de materialen worden verwerkt. Samen met partners in de windbranche, het rijk en andere overheden, kennisinstellingen, universiteiten en bedrijven w.o. overheden worden er gesprekken gevoerd over ieders rol.

[wijziginstructie: na de toelichting over Artikel 7.76 wordt de toelichting over Artikel 7.76a ingevoegd]

Artikel 7.76a (zonnevelden)

Lid 1:

De voorkeur gaat uit naar het plaatsen van zonnepanelen op daken of binnen bestaand stads- en dorpsgebied. De verwachting is, en dat blijkt ook uit de Regionale energiestrategieën, dat er daarnaast aanvullend behoefte is aan locaties waar duurzame elektriciteit opgewekt kan worden met behulp van zonnepanelen ook buiten het bestaand stads- en dorpsgebied. Onder bepaalde voorwaarden kunnen zonnevelden buiten bestaand stads- en dorpsgebied.

Lid 2:

Op basis van een viertal principes, bescherming schaarse open ruimte, meervoudig ruimtegebruik, ruimtelijke kwaliteit, vraag en aanbod bij elkaar, zijn in de hele provincie zonnevelden buiten het bestaand stads- en dorpsgebied in beginsel mogelijk op de volgende locaties (de provinciale uitwerking van de zonneladder):

Locaties buiten bestaand stads- en dorpsgebied - meervoudig ruimtegebruik

- Agrarische bouwblokken. Zij hebben een functie waar bouwwerken kunnen worden opgericht. Het is derhalve logisch om naast benutting van daken ook ruimte te bieden voor zonnepanelen op het - nog voor bebouwing onbenutte deel van het bouwblok. Installaties met zonnepanelen passen bij de agrarische bijgebouwen, stallen, schuren en kassen. Bij zonnevelden op het agrarische bouwblok zal het gaan om relatief kleine velden (< 2,5 ha) waarbij de energie opgewekt wordt waar deze (deels) wordt gebruikt.

- Locaties die vallen onder de functie verkeersinfrastructuur. Het betreft hier berm en taluds van rijks- en provinciale wegen, spoorwegen en parkeerplaatsen. Zonnepanelen en infrastructuur sluiten door hun 'technische' uitstraling goed op elkaar aan, zeker bij geluidschermen, waarbij wel voldaan moet worden aan de regels voor verkeersveiligheid. In een stedelijke omgeving kan de plaatsing van zonnepanelen logisch zijn. Daar waar infrastructuur een open landschap doorsnijdt is een zorgvuldige afweging nodig. Op parkeerplaatsen kan een dak van zonnepanelen worden gerealiseerd, met aandacht voor en afhankelijk van het omliggende gebied. Een overkapping van een parkeerterrein mag geen afbreuk doen aan aanwezige landschappelijke openheid.

- Voormalige stortplaatsen, slibdepots, waterbassins (bijvoorbeeld bij kassen) en spaarbekkens. Zij bieden kansen voor meervoudig ruimtegebruik in combinatie met (drijvende) zonnepanelen, afhankelijk van de omgeving en mits deze goed worden ingepast.

Overige locaties buiten bestaand stads- en dorpsgebied

In een provincie waarin onbebouwde ruimte een schaars en waardevol goed is, is een terughoudende benadering van zonnevelden in die open ruimte op zijn plaats.

Als met de hierboven genoemde locaties onvoldoende opwekking van elektriciteit kan worden gerealiseerd is het realiseren van zonnevelden in beperkte mate en onder voorwaarden mogelijk op de volgende locaties:

- Locaties in glastuinbouwgebied. Realisering van een zonneveld is mogelijk, mits dit geen verdringend effect heeft op de functie glastuinbouw. Dit sluit tevens aan bij de provinciale ambitie om de energiehuishouding in de glastuinbouwgebieden in grote mate verder te verduurzamen. Qua uitstraling sluiten zonnevelden goed aan bij glastuinbouw, maar er moet behoedzaam omgegaan worden met de groene ruimtes in de vaak dichtbebouwde kassengebieden.
- Locaties waar een andere functie is toegedeeld (bijvoorbeeld bedrijventerrein, haven, woningbouw), maar waar die functie om diverse redenen vooralsnog niet wordt gerealiseerd (pauzelandchap) of waar een combinatie met zon mogelijk is (bijvoorbeeld het inrichten van waterbergingsgebieden).
- Locaties in combinatie met een windturbinepark. Een zonneveld in combinatie met een windturbinepark kan technisch en economisch gunstig zijn vanuit energieopwekking, -opslag en – distributie: het aanvullende productieprofiel. Windparken en zonnevelden hebben verschillende ruimtelijke effecten en gebruik van de locatie. De windturbines staan vaak met minimale verharding in open landschappen, indien hier een zonneveld wordt toegevoegd kan door de toevoeging van deze meer stedelijke voorziening het landschappelijk beeld en het gebruik van de locatie aanzienlijk veranderen. De plaatsing en omvang van het zonneveld in relatie tot die van het (agrarisch)landschap is bepalend voor de aanvaardbaarheid van het zonneveld. Uitgangspunt is het zorgvuldig omgaan met de bestaande functies en kwaliteiten van het gebied. Een zonneveld in combinatie met een windpark betreft daarom altijd maatwerk.

Naast deze locaties zijn er buiten de zoekgebieden voor zon in principe geen mogelijkheden voor zonnevelden. Het blijft wel mogelijk om een ontheffing aan te vragen. Dit is uitsluitend mogelijk als het gaat om een in de omgeving passende ontwikkeling, van een lokaal initiatief dat tot stand is gekomen na een zorgvuldig doorlopen participatieproces en kan rekenen op maatschappelijk draagvlak.

Lid 3

In de Regionale Energiestrategieën zijn zoekgebieden voor wind en/of zon opgenomen. Deze zoekgebieden worden in de regio's verder uitgewerkt. De inzet van de provincie daarbij is opgenomen in het omgevingsprogramma bij de maatregel "RES-zoekgebieden zon en wind". Het gaat hier om zoekgebieden zon die door Provinciale Staten zijn vastgesteld bij de besluitvorming over de Regionale Energiestrategieën. In aanvulling op de locaties in het tweede lid is in de zoekgebieden meer ruimte voor zonnevelden nadat Gedeputeerde Staten hebben ingestemd met de in de Regionale Energiestrategieën vastgestelde uitwerking van de zoekgebieden.

Lid 4

In alle gevallen is het provinciaal ruimtelijk kwaliteitsbeleid (de kwaliteit van de plek blijft tenminste behouden, wordt liefst verbeterd) van belang; kwaliteitskaart, gebiedsprofielen, handreiking ruimtelijke kwaliteit zonne-energie. Bij de kwaliteitskaart is een richtpunt voor zonne-energie opgenomen, de Handreiking 'ruimtelijke kwaliteit zonne-energie Zuid-Holland' bevat praktische handvaten en ideeën voor het uitwerken van een zonneveld.

Het plaatsen en ontwerpen van een zonneveld is altijd maatwerk. Op basis van het ruimtelijk kwaliteitsbeleid kan tot de conclusie worden gekomen dat een zonneveld op een specifieke plek niet wenselijk is, ook al gaat het om een voorkeurslocatie uit het beleid.

Daar waar een zonneveld wordt gerealiseerd blijft de biodiversiteit ten minste gelijk, wordt het liefst verbeterd, en is een goede landschappelijke inpassing van belang. De provincie heeft een handreiking ruimtelijke kwaliteit zonne-energie. In deze handreiking staan adviezen/ideeën voor ontwikkelen van een zonneveld met meerwaarde voor de omgeving. De werkwijze die in de handreiking wordt gepresenteerd voorziet nadrukkelijk ook in het inventariseren van andere relevante meekoppelkansen en het leveren van een bijdrage daaraan met de realisatie van een zonneveld. Gedacht kan worden aan meekoppelkansen op het gebied van recreatie, bodemdaling, waterberging, ecologische verbindingen.

In artikel 7.43b zijn voor ontwikkelingen in de beschermingscategorieën expliciet een aantal voorwaarden opgenomen. Deze zijn uiteraard ook onverkort van toepassing op de eventuele ontwikkeling van zonnevelden binnen deze gebieden. Zonnevelden binnen het natuurnetwerk Nederland, de graslanden in de bollenstreek (beide gelegen in beschermingscategorie 1) en belangrijke weidevogelgebieden (beschermingscategorie 2) zijn hiermee nagenoeg uitgesloten.

Lid 5

Op dit moment hebben zonneparken een beoogde levensduur van zo'n 25 jaar. Het is goed om aan de einde van gebruikstermijn te heroverwegen of continuering van de functie logisch is of dat er nieuwe inzichten zijn waardoor continuering niet langer gewenst is.

Zonnevelden nemen relatief veel ruimte in beslag. De technologische ontwikkelingen rond zonne-energie blijven doorgaan (steeds meer opbrengst per ha en steeds meer toepassingsmogelijkheden), ook kan er over 25 jaar een ander inzicht bestaan rond de gewenste mix aan CO₂ vrij opgewekte elektriciteit waardoor een zonneveld op de vergunde plek niet meer gewenst of nodig is en kan worden verwijderd. Inrichtingsmaatregelen ter versterking van de biodiversiteit en de landschappelijke kwaliteit zouden na verwijdering behouden moeten blijven.

Zonnepanelen bevatten (schaarse) grondstoffen die in de toekomst, mogelijk beter dan nu, kunnen worden teruggewonnen en hergebruikt. Daarom zet de provincie in op het zorgvuldige hergebruiken en terugwinnen van grondstoffen uit panelen.